

Kansalaisjärjestö- strategia

Katsaus strategian toteuttamiseen

Ohjelma ja käytännön asiat

Klo 10.00 Tilaisuuden avaus, **Niklas Wilhelmsson, oikeusministeriö**

Klo 10.10 Selvityshenkilön raportin ehdotukset ja suositukset, **Juha Viertola**

Klo 10.30 Kommenttipuheenvuoro, **Mika Friman ja Sara Majasaari, Hive Helsinki**

Klo 10.40 Kommenttipuheenvuoro, **Camilla Sederholm, Förbundsarenan**

Klo 10.50 Kommenttipuheenvuoro, **Jyrki Jauhiainen, oikeusministeriö**

Klo 11.00 Keskustelu

Kuinka strategian toteuttaminen etenee?

Niklas Wilhelmsson

Strategian toteuttaminen

Säädöshankkeet

Strategiaan yhteydessä olevat säädöshankkeet etenevät.

VM115:00/2023

VM180:00/2024

+ valtionavustus-käytänteiden uudistaminen

Selvitykset

Kuntien ja hyvinvointialueiden tukea koskeva selvitys (MDI) julkaistaan syksyllä.

Motiva [arvioi](#) järjestöjen kanssa keinoja EU-rahoituksen hyödyntämiseksi.

Säätelyn kehittäminen

Selvityshenkilö Juha Viertolan [raportti](#) julkaistiin kesäkuussa.

Ehdotusten ja suositusten arviointia jatketaan virkатыönä.

Tutkijayhteistyö ja tapahtumat

Tiedesparraus tukee strategian toteuttamista.

Osallistu [kansalaisjärjestö-akatemiaan](#) joko Oulussa tai Vaasassa 1. lokakuuta.

Muita ajankohtaisia asioita

- EU Civil Society Strategy on valmisteilla. [Anna palautetta](#) viimeistään 5.9.2025.
- Euroopan komissio on julkaissut ehdotuksen monivuotiseksi rahoituskehikseksi. Ehdotuksessa on mukana myös CERV+ osana uutta AgoraEU-ohjelmaa.
- Euroopan neuvosto valmistelee uusia suosituksia.
 - Legal status of CSOs | [Anna palautetta](#) viimeistään 10.9.2025
 - The implementation of the Reykjavik Principles for Democracy | [Anna palautetta](#) viimeistään 15.9.2025
- Kansallinen demokratiapäivä järjestetään keskustakirjasto Oodissa ja verkon välityksellä 23.9.2025. [Ilmoittaudu mukaan](#) viimeistään 10.9.2025.
- Kesäkuussa julkaistiin arviomuistio, joka käsittelee aloite- ja kuulemisjärjestelmiä, kuten kansalaisaloitetta sekä kuntien ja hyvinvointialueiden osallistumisoikeuksia. Tutustu [arviomuistioon](#).

Selvityshenkilön raportti

Juha Viertola

Järjestötoiminnan ja vapaaehtoistoiminnan lainsäädännölliset esteet

Tilannekatsaus
Kansalaisjärjestöstrategian
toteuttamiseen
Juha Viertola
2.9.2025

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan
aktiivinen ja elinvoimainen kansalaisyhteiskunta
on keskeinen osa toimivaa demokratiaa.

Selvitys järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan lainsäädännöllisistä esteistä

- Kansalaisjärjestöstrategia 6.6.2024
 - Selvitys osa strategian toimeenpanoa
 - Toimeksianto 06/2024
 - Selvityksen materiaali kerätty pääosin 2024
 - Selvityshenkilön raportti ja ehdotukset 2025
 - Julkistettu 06/2025

Toimeksiannon mukaan selvityksessä

- kuvataan yhdistyksiä ja säätiöitä sekä niiden vapaaehtoistoimintaa koskevaa voimassa olevaa sääntelyä ja sääntely-ympäristöä sekä
- kartoitetaan, mitä säädöksiä ministeriöt ovat suunnitelleet muutettaviksi hallituskaudella 2023–2027.

Selvityksessä tunnistetaan,

- minkälaisia vaikutuksia voimassa olevilla säädöksillä tai niihin suunnitelluilla muutoksilla on yhdistyksille ja säätiöille sekä niiden vapaaehtoistoiminnalle.

Selvityksessä tehdään myös ehdotuksia sääntelyn kehittämiseksi säännösten tasolla.

Selvityksen toteutus

- Kartoitettu keskeinen lainsäädäntö ja oikeuskirjallisuus
- Lainsäädäntöhankkeet
 - Hallitusohjelma
 - Lainsäädäntöohjelma
 - Yksittäiset lainsäädäntöhankkeet
 - Muut norminpurkuhankkeet
- Keskustelutilaisuudet ja haastattelut
 - Howspace–keskustelu 10/2024

Selvityshenkilön raportti sisältää

- katsauksen lainsäädäntöön,
- Valtioneuvoston säädösvalmistelua ja kehittämishankkeita
- keskeiset havainnot ja päätelmät sekä
- selvityshenkilön ehdotukset ja suositukset.

Raportin pääpaino on järjestöjä (rekisteröityjä yhdistyksiä) ja niiden vapaaehtoistoimintaa koskevan sääntelyn tarkastelussa ja kehittämisessä.

Keskeisiä havaintoja

- Lainsäädännöllisiä esteitä vaikea havaita
 - Pistemäisesti
- Viranomaisohjeet ja -määräykset
 - Lisää sääntelyä rajoittamaan?
- Valtionavustusehdot + muut avustusehdot
 - Valtionavustuslain tarkistaminen
 - Yhdistymisvapauden suojan suhde ehtoihin

Keskeisiä havaintoja

- Järjestö- ja vapaaehtoistoiminta perustuu vapaaseen kansalaistoimintaan, joka määrittelee itsenäisesti ja autonomian mukaisesti kunkin järjestön tarkoituksen, toimintamuodot ja toiminnan tavoitteet.
- Järjestöillä ei lähtökohtaisesti ole lakisääteisiä tehtäviä. Järjestötoimintaan kohdistuvalla normien purkamisella ei tällöin voida vähentää tai keventää järjestöjen tehtäviä.
- Järjestö- ja vapaaehtoistoimintaa säännellään pääsääntöisesti yleisellä lainsäädännöllä, eikä säännöksiä ole laadittu erityisesti järjestö- ja vapaaehtoistoimintaa varten.

-
- Lainsäädäntö ei merkittävästi rajoita järjestö- ja vapaaehtoistoimintaa tai muodosta selkeitä kansalaisosallistumisen esteitä
 - Järjestö- ja vapaaehtoistoimintaan liittyvien normien purkamisella voitaisiin kuitenkin keventää toiminnan järjestämiseen liittyvän lainsäädännön asettamia velvoitteita
 - Osa järjestötoimintaan ja vapaaehtoistoimintaan liittyvästä hallinnollisesta taakasta perustuu viranomaisten säännöstulkintaan tai harkinnassa oleviin menettelytapoihin

-
- Asiat, jotka koettiin hallinnolliseksi taakaksi tai kansalaistoiminnan esteiksi, koskivat lähinnä eri viranomaisten tulkintoja ja ohjeita.
 - Eniten suoria toiveita tai kehittämisehdotuksia tuotiin esiin valtionavustusasioissa.
 - Viranomaiskäytäntöjä, valtionavustusten ehtoja ja rajoituksia tai säännösten aiheuttamaa hallinnollista taakkaa pyydettiin vähentämään.
 - Ylimääräisen sääntelyn keventämistä on pidettävä tärkeänä tavoitteena.
 - olisi myös tunnistettava, milloin sääntelyä on tarpeen lisätä hallinnollisen taakan keventämiseksi, jolloin viranomaisen oma harkintavalta hallintomenettelyssä kapenisi

-
- Lainsäädännössä tunnistetaan järjestöjä ja vapaaehtoistoimintaa koskevia erityissäännöksiä
 - Esimerkiksi verolainsäädäntö
 - On mahdollisuuksia säätää järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan tukemiseksi säännöksiä, jotka poikkeavat muiden yhteisömuotojen sääntelystä ja siten, että järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan esteitä puretaan ja järjestöjen hallinnollista taakkaa kevennetään.
 - Pienimuotoista toimintaa voidaan myös säännellä kevennetysti
 - Esimerkiksi arvonnalisäverolaki
 - Vaikutusten arviointi
 - Järjestövaikutusten arvioinnin kehittäminen

Ehdotukset

1. Järjestövaikutusten arvioinnin merkityksen lisääminen
2. Yhdistyslaki
 - Toimitusjohtaja –toimielin
 - Yhdistysten fuusio (yhdistyminen)
 - Hallituksen ´puheenjohtajan asuinpaikkaa koskevan vaatimuksen keventäminen
 - Pienten (mikroyhdistykset) tilinpidon keventäminen
 - Kevennetään toiminnantarkastaja –vaatimusta
3. Säätiölaki
 - Kevennetään lähipiiri -määritelmää

4. Valtionavustukset

Yhtenäistetään valtionavustusehtoja ja käytäntöjä

Luovutaan kokonaan tai kevennetään AUP –raportin laatimisvelvollisuutta

5. Verotus

Laajennetaan lahjoitusten verovähennysoikeutta

6. Julkiset hankinnat

Kevennetään hankintayksikön määritelmää

Suosituks

- Yhdistyksen kevyen toimintamallin hyödyntäminen
- Pienimuotoisen yhdistystoiminnan kevennetty sääntely
- Kevennetään tilaisuuksien järjestämiseen vaadittavaa hallintoa ja lupakäytänteitä
- Täsmennetään tilaisuuksien verotulkintoja
- Jatketaan valtionavustuskäytänteiden yhtenäistämistä
- Vapaaehtoistoimintaa osallistuvien työttömyysturvaan liittyvien etuuksien turvaaminen yhtenäisillä tulkintaohjeilla
- Arvioidaan uudelleen yleishallinnollisen lainsäädännön soveltuvuutta julkisia hankintoja koskevan sääntelyn ja saavutettavuusdirektiivin toimeenpanossa
- Ohjataan lainsäädännöllä viranomaisia ja järjestöjä yhteistyöhön

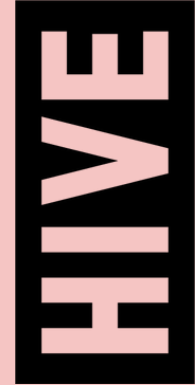
Lainsäädännön luokittelusta

- Yhdistyslaki ja säätiölaki (yhteisöoikeus)
- Tietosuoja ja viestintä
- Kirjanpito ja tilin-/toiminnantarkastus
- Tilaisuudet ja tapahtumat
- Varainhankinta (rahankeräys)
- Työsuhde
- Verotus
- Yleishallinto-oikeus

Kommenttipuheenvuoro

Hive Helsinki

Hive

Helsinki

Mika Frimman
CEO

Sara Majasaari
Admin & Career Lead

Hive Helsinki -säätio

Maksuton ja lahjoitusvaroin rahoitettu: Voittoa tavoittelematon, lahjoitusvaroin toimiva säätiö, joka tarjoaa maksutonta ohjelmistoalan koulutusta.

Matala kynnyks hakea: Kouluun pääsyyn ei vaadita aiempaa kokemusta tai tutkintoa.

Ei opettajia, luentoja tai oppikirjoja: Opinnot perustuvat itseohjautuvaan vertaisoppimiseen. Edistymistä seurataan vertaisarvioiden, kokeiden ja henkilökunnan tuen avulla.

Nopeasti työhön: Koulutus vastaa työelämän tarpeisiin tarjoamalla tehokkaan, 18 kuukauden mittaisen ohjelman, joka valmistaa päteviä koodareita, joilla on erinomaiset yhteistyötaidot.

100+ Suomessa toimivaa yritystä

300+ Työllistynyttä

80%+ Työllistymisaste

Innovatiivinen toimintamalli

Hive ei ole julkisvalvonnan alainen.

Joustavuus ja reagointikyky: Hive voi toimia ketterästi ja muokata opintosisältöjä jatkuvasti vastaamaan työelämän muuttuvia tarpeita.

Yritykset läsnä opinnoissa: Alan parhaat tekijät mentoroivat opiskelijoita. Viikottaiset tapahtumat auttavat luomaan verkostoja ja yhteyksiä työnantajien ja opiskelijoiden välille.

Lahjoitusvähennys

Lahjoitusvähennys perustuu Tuloverolain 57§, jossa lahjoitusvähennys rajataan tällä hetkellä seuraavalla tavalla:

1. Se on saatavilla [...] *yliopistolle tai korkeakoululle taikka näiden yhteydessä olevalle yliopistorahastolle*
2. Ja myös [...] Verohallinnon nimeämälle Euroopan talousalueella olevalle yhdistykselle, säätiölle tai jonkin edellä mainitun yhteydessä olevalle rahastolle, jonka varsinaisena tarkoituksena on *tieteen tai taiteen tukeminen taikka suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttäminen*.

Ehdotetut muutokset: Lahjoitusvähennys

Nykyisten tieteen, taiteen ja suomalaisen kulttuuriperinnön säilyttämistä edistävien kohteiden lisäksi vähennyskelpoisia olisivat lahjoitukset, jotka on tehty ***nuorisotyötä tai -toimintaa, liikuntaa, urheilua tai lasten asemaa tukevaan tai edistävään tarkoitukseen.***

Lisäksi nimeämisen edellytykseksi ehdotetaan, että hakijalla on voimassa oleva ***rahankeräyslupa.***

Rahankeräyslupa

Säätiöiden varainkeruu ei yleensä ole rahankeräysluvan alaista.

Rahankeräyslaki: varat tulee käyttää yksinomaan ***yleishyödylliseen toimintaan.***

*Rahankeräyslaissa **yleishyödylliseksi** toiminnaksi määritellään **yleinen sosiaalinen, sivistyksellinen tai aatteellinen toiminta, tai muu yleinen kansalaistoimintaa.***

Säätiöiden toiminnan kannalta lahjoitusvähennyksen sitominen rahankeräyslupan vesittäisi lahjoitusvähennyksen merkityksen.

Nykyinen lainsäädäntö ja viranomaistulkinnat eivät tunnista tai tue uuden innovatiivisen toiminnan syntymistä.

Kolmas sektori on monimuotoinen ja toivomme että tämä näkökulma otetaan huomioon lainsäädännön uudistusten valmistelussa.

Kommenttipuheenvuoro

Förbundsarenan

Förbundsarenans kommentarer till Viertolas rapport

Camilla Sederholm, projektledare, Finansieringskällor 2.0

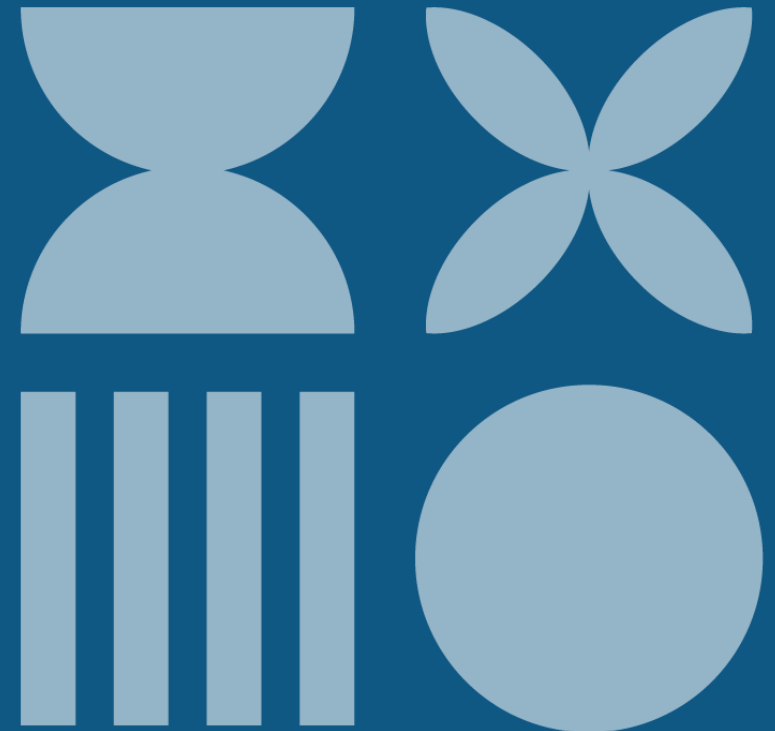
Camilla.sederholm@forbundsarenan.fi

Tfn: 040-708 0285

www.forbundsarenan.fi

Förbundsarenan

Förbundsarenan representerar 68 svenskspråkiga förbund eller centralorganisationer i Finland. Vi representerar nästan 1 miljon finländare.

Förbundsarenan tackar så mycket för möjligheten att kommentera rapporten.

Allmänt:

Förslagen 1,2,3,4,6, 7, 8,9 ok!

– Förslag som underlättar och smidiggör och utan att försämra rättsaspekterna är i princip bra.

Rekommendationerna 1,2,3,4,5,6 ok!

Våra viktigaste kommentarer gäller:

Förslag 10 om beskattning:

– De föreslagna skattelättnaderna bör omfatta civilsamhällets alla olika organisationer rättvist. Nu gäller skattelättnaderna endast en del organisationer medan t.ex. jämställdhet, funktionsnedsättningar och miljöfrågor är sektorer som inte specifikt omnämns i förslaget.

Rekommendation 4 och 8 om skattemässiga och juridiska tolkningar respektive samarbetet mellan myndigheter och föreningar är också extra viktiga.

EU?

Förbundsarenan

Om EU finansiering:

Statliga allmänna verksamhetsbidrag kan inte och får inte ersättas med osäkra EU-projektmedel.

Svenskspråkiga organisationer har idag sämre möjligheter än finskspråkiga att få information om EU finansiering på sitt eget språk:

Idag saknas svenskspråkiga sakkunniga organisationer inom de olika utsedda koordineringsprojekten inom ESF

Idag saknas svenskspråkiga strukturer för information om EU-stöd så som utvecklingsbolag och samkommuner som finns på finskt håll.

Keskusteluyhteenveto

Keskustelussa esiin nousseita asioita

- Työ- ja elinkeinoministeriö TEM päivittää yhteiskunnallisten yritysten strategiaa. Kansalaisjärjestöstrategian toteuttamista koordinoiva työryhmä seuraa valmistelua ja etsii yhteyksiä strategioiden välillä. Yhteisötalouteen liittyviä kysymyksiä ei varsinaisesti käsitelty selvityshenkilön raportissa.
- Työllisyyspalveluiden kanssa on tärkeää keskustella siitä, että vapaaehtoistoimintaan osallistumista ja työttömyysturvaa koskevat tulkinnat ovat yhtenäiset eri puolilla Suomea. Selvityshenkilön mukaan tulkintaohjeet auttaisivat asiassa.
- Selvityshenkilön raportissa viitataan valtionavustuskäytänteiden uudistamiseen. Valtionavustuskäytänteiden uudistamisjaosto on tarkastellut mm. monivuotisten yleisavustusten myöntämistä ja järjestöjen EU-hankkeiden osarahoittamista. Raportti julkaistaan syksyn aikana. Valtionavustuslain uudistamista koskeva säädöshanke on myös käynnissä. Selvityshenkilön mukaan valtionavustuskäytänteiden kehittämistä ja yhdenmukaistamista koskevia suosituksia on tehty paljon viime vuosina, mutta niiden toteutus on jäänyt osin vähäiseksi. Siksikin valtionavustuslakia koskeva säädösvalmistelu on tärkeää.

Keskustelussa esiin nousseita asioita

- Selvityshenkilö suosittelee raportissaan, että lainsäädännöllä ohjataan viranomaisia ja julkista hallintoa tekemään yhteistyötä järjestöjen kanssa silloin, kun tähän on käytännössä tarve. Raportissa mainitaan pari olemassa olevaa yhteistyöesimerkkiä, kuten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021). Keskustelussa muistutettiin, että järjestöille on osoitettava tällaisissa yhteistyötilanteissa myös riittävät resurssit.
- Kommenttipuheenvuoroissa otettiin kantaa järjestöille osoitettavien lahjoitusten verovähennysoikeuden laajentamiseen, mitä koskevaa hallituksen esitystä valmistellaan parhaillaan valtiovarainministeriössä. Kommenttipuheenvuorot herättivät keskustelua muun muassa siitä, miten (toimijan ja/vai toiminnan) yleishyödyllisyyttä määritellään Suomessa ja muualla Euroopassa. Kommenttipuheenvuoroissa korostettiin myös EU-rahoituksen hyödyntämiseen liittyviä toimenpiteitä, erityisesti ruotsinkielisen palvelun tarvetta. Palveluntarpeita arvioiva Motiva kutsuu järjestöjä mukaan yhteiseen tilaisuuteen, joka järjestetään 10.10.2025. [Ilmoittaudu mukaan](#)
- Valtiovarainministeriön johtama työryhmä valmistelee lainsäädäntömuutoksia peruspankkipalveluiden saatavuuden ja käytettävyyden kehittämiseksi. [Säädöshanke](#) ei liity suoraan kansalaisjärjestöstrategiaan. Työryhmään osallistuu kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnan edustaja.

Keskustelussa esiin nousseita asioita

- Selvityshenkilön raportin ehdotusten ja suositusten arviointia jatketaan virkatyönä.
- Seuraava kansalaisjärjestöstrategiaan liittyvä keskustelutilaisuus järjestetään loka-marraskuussa, kun kuntien ja hyvinvointialueiden järjestöille myöntämää tukea käsittelevä selvitys julkaistaan. Tilaisuudesta informoidaan muun muassa strategian hankesivulla ja sähköpostilistan kautta.
- Kansalaisjärjestöstrategiaan liittyvää keskustelua käydään myös Avoin demokratia -verkostossa ja syksyn kansalaisjärjestöakatemioiden, jotka järjestetään Vaasassa ja Oulussa 1. lokakuuta. Syksyn ensimmäinen Avoin demokratia -verkoston tilaisuus järjestetään 9.9.2025, kun kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta ja etnisten suhteiden neuvottelukunta esittelevät toimintaansa. Ilmoittaudu mukaan avoimen hallinnon [verkkosivuilla](#).

Lisätiedot kansalaisjärjestöstrategiasta

[Verkkosivut](#) | [Hankesivu](#)

[Seurantaraapotti](#) | [Liity sähköpostilistalle](#)

kansalaisjarjestostrategia.om@gov.fi

www.oikeusministerio.fi | www.justitieministeriet.fi